

LETO XIII.

ZVEZER 21.

Vrli Slovenol: Prava vera bedi
vam luč, materni jezik bedi vam
ključ do zveličanske narodne
omika. A. M. Slomšek:

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1913.

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 21. zvezka:

Hvaležno srce	Stran 321	Dekliški vrtec:	Stran
Katoliško izobraževalno delo	325	Bodoči cilji »Z. S. D.« na Štajerskem	330
Pod vaško lipo	327	Mladenke, kaj pa ženska ročna dela?	331
Ljubezen do rodne grude	327	Na grobu mame	332
Spomini starega rokodelca	329	Na grobovih	333
		Društveni glasnik:	334

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K, na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravnništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor. — Sklep uredništva 24. oktobra 1913.

Listnica uredništva:
Sv. Lovrenc nad Mariborom. Poročilo dobil že prej od drugod. Pošljite govor, Popravek.

V št. 20 str. 319 (N. D.) se mora glasiti namesto sv. Barbara v Halozah: Sv. Trojica v Halozah.

Pred kratkim je izšel v Cirilovi tiskarni v Mariboru majhen, a priročen molitvenik z lepim in velikim tiskom: „Obred in molitve pri procesijah s sv. Rešnjim Telesom.“ 116 str.

Namen knjižice je pred vsem, razložiti namen in pomen procesije na Telovu in onih procesij, ki se vrše ob nedeljah po Telovem do godu sv. Jerneja. Zato podaja razum molitev pri sv. maši kratek pouk in vse one molitvice, pesmi, evangelije itd., ki se pojo in molijo pri teh procesijah, v slovenskem besedilu.

Izdalo ga je „Cerkv. društvo svetega Faustina“ pri Sv. Petru pri Ma-

riboru v pouk in bodrilo svojim udom. Prav dobro bo došla ta knjižica vsem častilcem Najsvetejšega ob procesijah s presv. Rešnjim Telesom in ob raznih adoracijah, posebno ob „Večni molitvi“, ker vsebuje tudi „Molitveno uro“, nalašč pripravljeno in razdeljeno za skupno molitev pred izpostavljenim presv. Rešnjim Telesom, ki bi se naj opravljala menjaje se med dvema zboroma, kakor molijo duhovniki ali redovniki skupno svoj brevir.

Dobiva se pri društvu samem in pa v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru v platno vezan z rudečo obrezo za 50 v., z zlato pa za 60 v. s poštnino vred.

Za naše odre. Izšla je zanimiva igra: „Smrt pravičnega“, enodejanka v dveh slikah. Spisala in založila Pepica Senica. Igra vsebuje 8 ženskih vlog ter je za naše Marijine družbe in dekliške zveze jako priporočljiva. Ker je po vsebini jako pretresljiva, se bo gotovo vsem zelo dopadla. Naroča se edino-le pri: Katoliški bukvarni v Ljubljani ter stane 8 komadov s poštnino vred samo 1 K 70 vin. Dekliške zveze in Marijine družbe, sezite pridno po njej!

„**Dragoceni biseri**“ je naslov knjižici, ki jo je spisala Pepica Senica. Spisana je posebno za mladino, za mladeniče in za dekleta. Preveva jo pravi katoliško-narodni duh. Dobrodošla bo zlasti mladinskim organizacijam, zato isto toplo priporočamo, da si jo naša vrta mladina takoj naroči. Naroča se v Cirilovi tiskarni v Mariboru in pri pisateljici Pepici Senici v Šmarju pri Sevnici ob Savi. Komad stane s poštnino vred 60 vin. 10 komadov samo 5 K 20 vin.

NAŠ DOM

Štev. 21.

V Mariboru, 1. novembra 1913.

XIII. letnik.

Hvaležno srce.

Povest iz preteklosti slavnih Benetk.

(Dalje.)

Čez dan ni boj prenehal niti za trenotek. Turki so poskušali tu in tam preplezati obzidje, pa posadka jim je ubranila; narejala je izpade in naredila sovražniku mnogo škode, pa tudi sama trpela marsikatero izgubo. Torkvato, Kvirinov zavetnik, padel je z malo četico, ki si je upala predaleč, v roke sovražniku. Kvirin je obžaloval ubožca, Bepo pa se je bridko razjokal; saj mu je bil vjetnik kakor bližnji sorodnik, in če tudi Kvirinu ne preti kaka nevarnost od Manfronijeve roke, kdo ve, koga je najel, da se znosi nad Kvirinom. Kvirin ponudi za Torkvata vjetega Turka, pa ponudba je bila zamehljivo zavrnjena.

„Manfronij je srečno prodril sovražno ladjeve“, tako je poročal nek odposlanec. Pa še drugo veselo vest je prinesel in se obrnil ravno na Kvirina. — Pri vasicci Orlivano se je baje izkrcala močna četa, katero vodi nek starec v spremstvu svoje hčere; siguran vodnik, ki se dobro spozna, naj gre četi nasproti, da jo pelje s topovi in strelivom v mesto. Kvirinovo srce se raduje; stari poveljnik ne more biti nihče drugi kakor Kontarini, oče njegove neveste. Zakaj bi bilo poročilo ravno za njega, če bi ne bilo tako? — Prosi Bragadina, da mu dovoli, privedsti bližnjo pomoč. Ta pa stvari ne zaupa in ko slednjič dovoli, hoče poslati ž njim močno spremstvo, pa Kvirin ga odkloni. Komaj dovoli Bepotu, da ga spremlja; le s težavo ga pripravi Bepo, da vzame oklep. Ko se zmračí, po-da se napot. Poslanec, cipriški kmet,

gre naprej, govori le tiho in skuša zakriti svetilko kolikor možno. Utripajočega srca koraka Kvirin in misli le na svoj cilj. Bepo pa vse ogleda, kar se je le dalo spoznati na desni in levi od razritega pota; skuša prodreti tmino, zmotriti daljavo. Ravno tam, kjer je bil pot celo raven, spodtakne se vodnik — svetilka ugasne — gosta tema obda nočne potnike. Vodnik glasno zakolne in komaj to stori, zašumi na desni v grmovju.

„Umri giaur“ (pes krščanski) zagromi hripav glas in dva krepka udarca zadeneta Kvirinovo čelado.

Dva Turka, eden izmed njih orjaške postave, zakadita se na nepripravljene. Pa kmalu se zabliska njegov dobri meč, udarec na turban prvega in v čelo zadet se napadalec opoteče s krepko italijansko kletvico.

„Ha!“ zavpije Kvirin, kateremu je prišla strašna slutnja na um. „Tako je? Manfronij, Fernandez? Tu, sv. Marko!“ Podvoji udarce. Bepo ustrelí s samokresom na orjaka, krogla se odbije na oklepu — orjak pa beži in vleče tovariša seboj. Kvirin hoče, razjarjen po toliki propalosti, izdajalska morileca zasledovati, pa Bepo mu odsvetuje v silni prošnji. „Kje je vodnik?“ zakliče Kvirin. Nobenega odgovora. Zdaj spoznata, da je bilo vse laž, da je bil le pogin Kvirinov nameravan. V vsakem grmu so bili lahko skriti pomagачi, strel bi lahko privabil Turke. Ne preostane jima drugega kot vrnitev. Molče, pekočo bol v srcu, sledi Kvirin previdnemu dečku, ki najde tudi v temi pot, tako skrbno je semgrede

pazil. Brez ovire prideta do malih vrat. Ko se odpro, izjavi Bepo, da ne gre v mesto, ampak v turško taborišče, da oprostí Torkvata.

Kvirin zatrepeče. „Kako nevaren poskus, Bepo!“ zakliče prestrašen. — „Žalost za prijateljem ti jemlje pamet! Ne boš ga rešil, ampak sam boš umrl, Torkvato je že zdavnaj izdihnil v rokah krvoločnih morilcev. Pusti stvar!“

„Ne, ne, ekselencá! Torkvato še živi gotovo! Zvezan je, ravnajo grdo ž njim, morebiti je ranjen in nima pomoči. Moram mu pomagati! Moráte mi dovoliti, bil Vam je zvest; mene sedaj ne potrebujete, on me pa potrebuje! Ko pridemo v Benetke, ne boste imeli zvestejšega branilca od njega! Pustite me, gospod!“

„Pa se ti ne posreči!“

„O, zvit sem kakor lisica, prekanjen kakor mačka. Plazil se bom čez gorovje, prišel v krogu in prišel sovražniku za hrbet, kakor da bi bil begunec iz notranje dežele; sprejeli me bodo človeško, prišel bom k vjetnikom in drugo se bo našlo! Srečno, gospod!“ zakliče fantiček in se izmuzne Kvirinu iz rok, ki ga hoče držati. Izgine. „Sv. Marko varuj Vas in vse!“ zakliče še Bepo in nadaljuje pot v temi.

Kvirin vstopi skozi vrata kakor brez svoje volje; prevara, ki jo je doživel, morilski napad in zdaj še Bepov drzni naklep, prevzelo ga je presilno. Ni mogel Bragadinu poročati še tisto noč o teh dogodkih.

4.

Kvirinovo poročilo drugo jutro je bilo kratko. Tudi Bragadin je postal pobit, pa pobitost ga je kmalu minila. Spoznal je, da se mora zanašati le na svoje moči, ker pomoči od ladjevja ni pričakovati. Turki tudi niso dali zadosti časa. Ko je odhajal Kvirin od poveljnika, začeli so Turki zopet napadati. Dva dni in dve noči besnel je boj. Tisočeri oblegovalci padejo pod meč kristjanov; pogibelj bruhaajo topovi v goste trume napadalcev. V bližini kajetanskih vrat je bila prirejena utrdba v podobi polumesca. Tu je divjal boj najgroznejše. Kvirin se je bil kakor

lev, njegova četa kosila je Turke kakor tanke bilke. Naenkrat pa se potrese zemlja, junaki se opotekajo, obzidje se razpoči z grozovitim pokom; plamen, kamenje in množina zemlje bruhne v zrak in ž njimi bojevalci, živi in mrtvi, Turki in kristjani; ožgana in polomljena padajo trupla na zemljo nazaj in razvaline jih pokopljejo. Le majhnemu delu Kvirinove junaške čete je prizanesla pogibelj in Kvirin, zasut od kamenja in zemlje, izgubi zavest. Pa grozna nevarnost ga predrami. Prerije se iz podrtine in skliče ostanke svoje čete, da brani vrzel v obzidju.

„Alah, Alah!“ tulijo napadaleci, ki se navalijo kakor uničujoč val na vrzel; peščica kristjanov stoji nasproti stoterim; ko te poseka, pokažejo se druge stotine. Mustafa pritisne z vsemi močmi na to točko in Bragadin, dobro spoznavši namero, stori istotako. Kdo bo pa branil obzidje drugod? Meščani, ne čakajoč povelja, hite na obzidje, njim se pridružijo junaške žene in dekleta; pripravljeno kamenje valijo na sovražne butice in prevračajo pristavljene lestve s Turki vred. Vse prizadevanje Turkov, vdreti v mesto, je bilo zaman; Mustafa se peni od besnosti, oči se mu krvavo bliskajo, pa vendar zapove svojim četam, da se umaknejo.

Smrtnotrudni vojniki vstrajajo na obzidju. Nekaj jih opazuje sovražnika, drugi pa popravljajo obzidje, meščani pomagajo prav pridno. Odnášajo ranjence, da se jim postreže; marsikateri izdahne, predno ga prinesejo pod gostoljubno streho; duhovniki delijo svete zakramente za umirajoče in tolažijo nesrečneže. Starčki in otroci klečijo na ulicah in v cerkvah ter prosijo v goreči molitvi pomoči iz nebes, lačni otroci blodijo okoli in iščejo izgubljene stariše. Sree pretresujejo prizor.

Grozovitejšje pa je bilo v turškem taborišču. Mustafa pregleduje svoje čete, ki so se silno skrčile. Lice mu žari od jeze, vzdigne pest proti Fama-gusti in ji priseže nagel in grozen pogin. Da si utolaži jezo, zapove pripeljati jetnike; po vrsti jih mučijo in

more — zdaj pride na vrsto Torkvato. Rabelj ga zgrabi, nož se mu zablesti v pesti, s peklenkim veseljem pokaže ga Torkvatu, ki pa ne trene z očmi. Rabelj zagrabi desno uho. Počasi, kakor da bi bil skrben zdravnik, ki bolnika vestno operira, vreže v uho, pa Torkvato se ne zgane. Kri mu teče v vročem curku po plečah. Rabelj pokaže mu odrezano uho, a Torkvato se ne zmeni za to. Paša se čudi in zapove, naj ga puste — Torkvato si je rešil življenje. Pa krvoločnost paše še nima zadosti. Troje ag (turških častnikov) pripeljejo zvezanih. Paša jim očita pogrške, ki so jih baje storili, kar pa ni bilo res. Obtoženci se vdajo v svojo usodo. Smrtno-bledi pokleknejo in rabelj jim odseka glave, katere nataknejo na visoke drogove ob Mustafinem šotoru, trupla pa vržejo psom.

V Famagusti pokazal se je novi sovražnik. Četa branilcev se je skrčila, pa tudi živeža je jelo primanjkovati. Glad je gospodaril že nekaj dni. Povživali so konje, osle in pse. Vojaki so izvabili mnogo psov iz turškega taborišča in jih povžili. Ljudstvo je začelo tožiti na glas. Tu in tam so začeli govoriti, seveda po tiho, o predaji mesta, smatrali so naglo smrt pod mečem za manj hudo kot smrt od lakote.

Mustafa je spoznal položaj v mestu in ni hotel mesta napasti. Hotel je vojaštvo varovati, trepetal je pred jezo sultanovo, ker je že žrtvoval toliko vojakov.

Bragadin, ki je to natančno vedel, imel je z najodličnejšimi častniki važno posvetovanje. O predaji mesta ni bilo niti govora. Sklenili so skoraj enoglasno, opustiti obrambo mesta, narediti z vsem vojaštvom izpad in predreti sovražni krog.

Tako bo umrla večina, morebiti celo vsi, častne smrti na bojnem polju in meščanom ne bo treba toliko trpeti pred krutimi sovražniki. Pa ta sklep je prišel prepozno. Mustafa je na spreten način razširil po mestu pisma, v katerih je obljubil, prizanesti meščanom na življenju in imetju; rekel je celo, da naj sami stavijo pogoje — ka-

kor oče hoče biti mil, pa mesto mora imeti. Vedel je, da jim je kruto ravnanje v Nikoziji znano. Zato je trdil, da so prebivalci Nikozije kršili pogodbo in zato jih je tako strogo kaznoval. Lakota v mestu nagnila je meščane, da so verjeli obljubam in skušali nižje vojaštvo pridobiti na svojo stran. Pri najetih vojaki se jim je posrečilo, z grozo so to opazili častniki, ko so prišli od posvetovanja. Vsako prigovarjanje, vsako svarilo je bilo zaman. Groznje niso nič izdale in kazni bi bile zlo še povečale. Zato so se morali vdati tudi najpogumnejši. Nad glavnimi vrati je zaplapolala bela zastava, znamenje miru; veselje navdaja ljudstvo in najete vojake; častniki pa slutijo, da se bo veselje kmalu izpremenilo v žalostno vpitje. Strel v turškem taborišču privabi množico na obzidje. Pri šotoru paše odstranjena je bila rdeča zastava in njeno mesto je zavzemala bela, glave oblastnikov Nikozije so bile odstranjene, le glave ag režale so se grozopolno semkaj.

Še eukrat vpraša Bragadin glasno in razločno: „Ali naj verujem Turkom! Ali se hočemo udati?“

„Hočemo, da, hočemo“, zavpije množica.

„Ni drugega pomočka“, pravi Kvirin resno. „Rajše bi bil pokopan pod podrtino, pa mi ni bilo namenjeno! Sila je prevelika, tisoče prebivalcev rešimo tako morebiti, morebiti tudi svoje življenje — morebiti bo veliko starešinstvo v Benetkah mil sodnik!“

Pred kajetanskimi vrati stala je četica lepo oblečenih in neoboroženih turških častnikov in z njimi je sklenil Bragadin pogodbo glede predaje. — „Posadka naj odide z orožjem in prtljago, naj dobi od Turka živeža in se prepelje na turških ladjah na otok Kreta. Prebivalcem je dano na prosto, če hočejo zapustiti mesto in vzeti svoje imetje seboj, lahko pa ostanejo tudi v mestu — nihče jih ne sme žaliti; turški podložniki postanejo, enakopravni s Turki. Mestu se mora prizanesti, samostani in cerkve naj ostanejo nesokrunjeni. Ropanje in poškodovanje

hiš naj se Turkom prepove.“ — To pogodbo so Turki sprejeli in Mustafa je dal celo poroke, ni jih pa sprejel od strani Benečanov.

Turki so korakali v mesto; gnječa je bila velika. Kmalu po vstopu v mesto izstopilo je nekaj Turkov iz vrste in vdrli so v hiše ter plenili. Ljudstvo je prosilo turške častnike, naj to vojakom prepovedo, častniki se pa smejijo njihovi prošnji in ropanje postane splošno. Tu so zažgali nalašč hišo, tam viomili vrata, posamezne meščane zabodli in grozno razmesarili.

Bragadin pošlje onega izmed častnikov v šotorišče paše, da ga poprosi pomoči. Mustafa hlini obžalovanje, da povelje, naj koj zabodejo onega, ki je začel prvi z ropanjem in prepove vsako nadlegovanje. Kazen se ni mogla izvršiti, ker ni nihče vedel, kdo da je začel. Mustafa povabi Bragadina v taborišče. „Rajši bi šel v levovo jamo“, pravi na glas, da ga lahko razumejo častniki, ki mu pritrđijo in sledijo.

Sprejem je bil prav prijazen. Mustafa je sedel prekrizanih nog prek šotorom; okoli njega častniki, fantički-strežniki, zamoreci-sužnji in drugi služabniki. Kvirin opazi med dečki črnookega, živahnega fantiča, ki se je od drugih razlikoval po bolj beli koži. — „Ali je“ — misli sam pri sebi, „toda ne, to ni mogoče, saj bi se koj izdal“.

Častniki stojijo pred pašo, ki je vstal pri sprejemu. Oblečen v krasno obleko, okinčano z dragulji, opasan z dragoceno sabljo, sprejme častnike kot goste in jim ponudi vina v srebrnih in zlatih čašah, katere napolnijo dečki-strežniki. Kvirin zre nepremično na pašo. Dolgo časa drži deček čašo, da jo poda Kvirinu, ki pa tega ne opazi.

„Pij gospod! vino je pristno!“ pošepeče deček v italijanskem jeziku.

Kvirin se obrne. „Bepo!“ hoče zaklicati, pa vendar se še premaga o pravem času, deček mu pokaže hrbet. Hlastno pije dobro cipriško vino, ki ga močno pokrepča. Premišljuje, kako je prišel deček do te častne službe, Kmalu pa se obrnejo misli drugam.

„Dober bojevnik si!“ nagovori pa-

ša Bragadina, „dal si mi mnogo opravi-
viti“.

„Paša, ti si bil močnejši!“ odgovori Bragadin. „Moja četica je morala podiči premoči, pa storila je svojo dolžnost zvesto!“

„Da, zvesto — in ti so tvoji častniki?“

„Da; Baljon, Martinengo in Kvirin!“

„Hrabri bojniki! Tebe pa poznam!“ Nagovori nekadoma Kvirina. „Kje je moj turban?“ (pokrivalo).

„Dobro sem ga shranil! Ponosen sem na njega, ker sem ga vzel hrabremu!“

Priznanje osebne hrabrosti ne gane paše. Vpraša, če bo plačalo mesto kontribucijo (vojno dačo) in koliko? — Kakšno poroštvo mu bodo dali, če jim posodi ladje za prepeljanje? Bragadin odgovori, da bo storilo mesto, kar je v njegovih močeh, za ladje je pa porok njegova častna beseda.

„Nič, nič!“ kriči paša, to ni zadostno poroštvo. Lažnjivi gjavri ste, škodovali ste nam, sovražniki Mohameda in Alaha! Vsi morate umreti!“

„Gospod!“ zakliče Bragadin razkačen, „vršili smo svojo dolžnost kakor ti svojo! Jaz sem se boril za krščanstvo in za lastnino Benetk, ti za polumesec in da pridobiš otok svojemu gospodu. Če se veseliš svoje dolžnosti, spoštuj tudi mojo. Ko bi bil ti na mojem mestu, bil bi branil Famagusto kakor jaz!“

Te besede razburijo pašo še bolj. „Gjavri! Psi! Sužnji! zasikne, škripajoč z zobmi. „Hočete me grajati, mohamedanca zasramovati, ki vam skazuje milost? Imeti moram nekoga izmed vas kot poroka, onega bledega gjavra, ki mi je iztrgal turban! Ali pa vas dam vse natakiniti na kole.“

„To je proti pogodbi“, odgovori Bragadin. „Tu je listina, katero si bil podpisal.“

„Z gjavri nobenih pogodb! tako učí prerok. Nabadati gjavre, to je naša pogodba! Bledega rajo hočem imeti, ki mi je ukradel turban!“

(Dalje prihodnjic.)

Katoliško izobraževalno delo.

Govoril dr. Josip Hohnjec na prvem slavnostnem zborovanju kat. shoda v Ljubljani 25. avg. 1913.

Katoliško bodi naše delo, vseskozi in vsepovsodi skladno s katoliškimi načeli! Omahovanja ne poznamo. Jasno je začrtana naša katoliška smer. Vsako paktiranje s svobodomiselstvom in libertinizmom nam je tuje. Papež Pij IX. je med modernimi krivimi nauki, ki jih je obsodil v zbirki, Syllabus imenovani, objavljeni dne 8. decembra 1864, zavrgel tudi ta krivi novodobni nauk: „Romanus Pontifex potest ac debet cum progressu, cum liberalismo et cum recenti civilitate sese reconciliare et componere“. (80. stavek.) Če se pa sv. Oče ne more sprijazniti in pogoditi s svobodomiselnim napredkom, z liberalizmom in z novejšo civilizacijo, v kolikor nasprotuje krščanstvu, se tudi mi ne moremo sprijazniti in se tudi ne bomo. Zato smo na vseh poljih kulturnega udejstvovanja izvedli čistotno in celotno ločitev; zato imamo povsod svoje lastne krščanske organizacije.

Katoliško, to je vseobčno, bodi naše izobraževanje ter se naj giblje v vseh smereh. Pred vsem je treba v naših društvih temeljitega in urejenega apologetičnega pouka. Nasprotniki so vstrajno na delu, da bi razkrušili in razrušili temelje, na katerih stoji naša vera in Cerkev. Postavimo se jim v bran z uma svitlim mečem! Sv. Kl. Mar. Hofbauer je svoječasno v javnosti poudarjal zahtevo: „Evangelij se mora čisto novo pridigati“. V izobraževalnih društvih je dana prilika, da se verski nauki pojasnjujejo in obranjujejo na novo, to je na način, ki je poslušalcem, njih umstvenemu stanju, njihovim potrebam in novodobnim razmeram primeren.

Posebno važnost mora polagati naša izobraževalna organizacija tudi na socialno izobrazbo v vseh javnih in političnih zadevah in na strokovno izobrazbo, osobito tamkaj, kjer se poklicani činitelji ne brigajo nič ali pa ne dovolj za strokovno izobrazbo ljudstva, kar se, izvzemši Kranjsko v zadnjem

času, žalibog dogaja povsod na Slovenskem.

Pouku gre v naših izobraževalnih organizacijah prvo mesto, veselice in gledališke igre pridejo v drugi vrsti. Kjer se stavi zabava na prvo mesto, ni red, temveč nerednost.

Katoliško izobraževanje ima za predmet celega človeka, in tudi v tem oziru je katoliško, ne pa enostransko, kakor moderna vzgoja, ki gleda izključno ali vsaj večinoma na umski razvoj, srce pa zanemarja. To obtožbo je že sv. Avguštín dvignil zoper takratno šolsko vzgojo. Ko je bil star 12 let, je prišel v šolo v sosednje mesto Madavara. Tukaj se je učil leposlovja in govorniške umetnosti, za vzgojo srca in volje pa se ni brigal noben učitelj. Strogo so pazili, tako sodi o svojih nekdanjih učiteljih v svojih „Izpovedanjih“, na vsak pogrešek zoper pravo pisanje, za pogreške v življenju pa se ni nihče pobrigal. Gledali so na pravilen in gladek izgovor, na to pa se ni gledalo, če so učenci govorili slabe reči. Vsled tega so se učenci samo brigali za pravila gramatike, za pravila božja pa se niso nič zmenili; napredovali so v znanju, nazadovali v življenju.

Nadalje graja sv. Avguštín na takratni šolski vzgoji, da je učencem dajala v roke slabe pesnike in sploh pohujšljive knjige, ki so jih potem učenci prebirali tudi izven šole. Mladi Avguštín je take knjige prebiral z veliko slastjo, kar pil je iz njih kakor iz kupe. „S slastjo sem pil“, izpoveda o sebi, „in zato so me imenovali nadebudnega mladeniča. Tako pa se je vžigal v meni ogenj strasti, vsled česar se je moja mladost, kakor palnjena med pečine in brezdna, pogreznila v globočino grdih pregreh.“

Ali se nam ne zdi, kakor da bi sv. Avguštín obtoževal moderno vzgojo ter opisal zgodovino mnogoterega zgrešene mladega življenja?

Ravno tukaj mora katoliška izobrazba zastaviti vso svojo naravno in

nadnaravno moč. „Vse prenoviti v Kristusu“, je geslo sv. Očeta Pija X. To je tudi glavni namen Cerkve in njene ga izobraževalnega dela. Kdor pa hoče celega človeka in vse človeške razmere prenoviti v Kristusu, mora pred vsem v Kristusu prenoviti človeško srce, katero mora storiti pokorno božji volji in upodobiti po Kristusovem Srcu. Za tem mora torej iti katoliška izobrazba kot za svojim glavnim ciljem.

Moralna vzgoja človeštva in po njej krščanska civilizacija, to je glavna zasluga katoliške Cerkve za celo človeštvo, to pa je tudi ponos naše Cerkve. S tem svojim izobraževalnim delom pa tudi stoji katoliška Cerkev vedno na braniku za moralne temelje, na katerih sloni vse družabno in državno življenje; za zakrament sv. zakona, krščansko famulijo in pokorščino do postavne oblasti. Tako je naša Cerkev velika izobraževalnica in vzgojiteljica k nramnosti in redu, „la grande école du respect“. (Guizot. Primeri Mausbach, Religion, Christentum, Kirche. III. zvezek, str. 92.)

Katoliško izobraževalno delo bodi naposled tudi v tem smislu katoliško, da obsega vse stanove in vse sloje ljudstva.

„Izobrazba za vse ljudi!“ to je zahteva, s katero se ponauša modernó napredništvo. Ni pa ta postulat še le zrastel v možganih naših modernih, temveč to je docela krščanski postulat, prvič proglašén od Kristusa samega, ki je rekel: „Ubogim se oznanjúje evangelij“.

Resnica je največje dobro in kot tako ne sme biti privilegij nekaterih višje izobraženih in bogatejših, temveč mora biti vkupnodobro, katero po znanem pitagorejskem izrazu najbolj raste, čim več ljudi se ga udeleži.

Zato pa raztegnimo svoje izobraževalno delo na vse stanove in vse sloje, pri tem ne puščajmo v nemar ženskega spola.

Prislovica: „Ženska ima dolge lase, pa kratko pamet“, ni resnična in zato ne sme služiti nobenemu v izgovor. Tudi besede, ki jih je svobodomi-

slec Rousseau pisal d' OAlembertu: „Ženska nima duha, ne razume se na znanje“, so neskladne z našim stališčem in neresnične, kakor med drugim spričuje izkušnja naše organizacije. V bodrilo naj so nam besede svetega pisma: „Dobra žena zida svojo hišo, nespametna pa tudi sezidano pode-re s svojimi rokami“. (Preg. 14, 1.) — Naša želja je, da bi naj bil dom vsakega posameznika in tudi dom vsega našega naroda trden in srečen. Tak trden in srečen dom graditi pomaga krščansko izobraženo ženstvo. Zbirajmo torej tudi ženski spol v naših izobraževalnih društvih, snujmo ženske odseke, deklishe zveze in, česar dose-daj večinoma pogrešamo v naši domovi-ni, zveze krščanskih mater!

Posebno pa, gospoda moja, — in to željo povdarjam z največjo iskrenostjo — organizirajmo po vseh krajih naše domovine našo mladino! Naš sklep bodi: V vseh župnijah mladina kakorkoli mogoče polnoštevilno v krščanska društva! Naj ne bi nikjer kragulj — liberalizem — ugrabljaj naše mladine! Mladina bodi vedno avantgarda naše izobraževalne armade! Letošnji nemški katoliški shod v Lincu je katoliško mladinsko organizacijo proglašil kot eno izmed najvažnejših in neogibno potrebnih nalog katoličanov in po-speševanje na cerkveni podlagi temelju-jočih mladinskih organizacij kot dolž-nost vsakega katoličana.

Končno pa še naglašam: delo. De-lajmo!

Pretečeni teden sem bral v misi-jonskih poročilih, da se je nedavno na Kitajskem ustanovilo „Društvo katoliške akcije“ ter da je to društvo že začelo uspešno delovati.

Katoliška akcija! Ne maram Ki-tajcev staviti za vzgled. Dostavljam pa željo, naj ne bi bilo po naši domo-vini nikjer kraja, kjer ni nobene kato-liške akcije, kjer bi torej kitajski vzgled moral biti v osramočenje!

Katolicizem ni pietistično čustvo-vanje, temveč dejalnost. Današnji še bolj nego kdaj poprej. Velik, v moder-nih razmerah smemo reči: največji

del te akcije tvarja izobraževalna akcija.

Naši neumorni izobraževalni delavci so že dosegli prelepe uspehe. Prepletli so našo domovino z izobraževalnimi organizacijami, ki so zares hranišča in založišča prave ljudske izobrazbe, pa tudi vzgojevališča krščanske pravosti in zvestobe. Iz teh organizacij izhajajo možje, ki oživotvarjajo geslo: „Bratje, mi stojimo trdno kakor zidi grada!“ Trdno in zvesto kot kremeniti krščanski značaji v zasebnem življenju, v javnem življenju, pri vseh volitvah, tudi takrat, če kaže politika bolj kisel obraz!

Naše izobraževalne organizacije pa so tudi, kar je nam obmejnim Slovincem še posebno jemati v poštev, močne narodno-obrambne trdnjave, sezidane iz granita zvestih krščanskih slovenskih src. Vešči in vneti stražarji stojijo tu na braniku za vero sveto in domovino drago. Nepremagljive bodo te trdnjave in ž njimi naša domovina, dokler se bodo po naših družtvih ostrili uma svetli meči ter se bo užigal v srcih plamen krščanske zvestobe in narodne zavesti ter vzbujal stud nad neznačajnim odpadništvom in plačanim janičarstvom.

S hvaležnostjo do Boga gledamo na naše dosedanje delo, ki je razmerno večje kot pri drugih, takozvanih „velikih“ narodih. V zaupanju na božjo pomoč gremo veselo na nadaljno delo v prid našemu ljudstvu.

Dogaja se včasih, da vstrajnega delavca za ljudsko izobrazbo in narodni blagor sreča na delavnem potu kak črnoviden maloupnež s plašnim vprašanjem: „Ali se pa tudi izplača vse

delo in ves ogromni trud za naše ljudstvo?“ Ali bo naš narod, obdan od mogočnih nasprotnikov, zmagal? Ali ne pride morda kmalu čas, ko bo naša zemlja veliko groblje, kjer bo ves naš narod spal nevzdravno smrtno spanje?“

Na to vprašanje odgovarjamo tudi s vprašanjem, in sicer s tistim vprašanjem, ki je prvotno poteklo iz angelskih ust: „Quid quaeritis viventem inter mortuos?“ (Kaj pa iščete živečega med mrliči?) (Luk. 25, 5.) Naš narod živi. On živi v Kristusu, ki je premagal vse hudobije s smrtjo vred. Njegovo življenje je katoliška vera. In ker je katoliška resnica najmočnejša, kar je na svetu, in po svojem bistvu nepremagljiva, je in tudi vedno bo nepremagljiv naš narod, dokler živi v Kristusovi cerkvi in Kristusovi resnici. Naše ljudstvo črpa svojo življensko moč iz Kristusa in njegove milosti in zato je življenska sila našega, po številu sicer majhnega naroda, večja nego moč takih narodov, ki so sicer „veliki“ vsled materialne sile svojega števila, katerim pa brezverstvo v podobi socialne demokracije in drugobarvnega radikalizma razjeda mišice in mozeg.

Za tak narod delati je hvaležno in radostno. In na to lepo in veselo delo vas, dragi bratje, kličem z besedami himne: „Hrvat. katol. prosvjetnog društva u Makarskoj“:

»Na noge braćo! pod barjak slavni
Prosvjete čiste u rodni hram;
Jedno nam geslo; cilj jedan glavni
Narodni uzgoj i vjerski plam!

Bistrimo pamet, jačimo volju,
Dižimo srce i značaj mlad;
Gledajmo roda budućnost koju
Pršimo tmime — grlimo rad!

Pod vaško lipo.

Ljubezen do rodne grude.

(Slovenski mladini Roman Bende).

Nad brdi in planinami slovanskega Balkana je zavladal mir... Utihnil je žvenket morilnih sabelj, zamrlo je gromenje topov in pokanje pušk. Ti trenotki so neizmerno svečani. Ko je

vstal naš Rešenik iz groba, so pokale skale, zatirani naši bratje Bolgari, Črnogorci in Srbi so med mogočnim gromenjem topov vstali iz groba 500letnega suženjstva.

Zgodilo se je to tik pred praznikom Vstajenja. (Zadnje dni meseca aprila je obhajala pravoslavna Cerkev

Veliko noč, torej praznik Vstajenja. Kaj lepo se da združiti vstajenje naših zatiranih bratov s praznikom Vstajenja Zveličarjevega.)

In če vprašamo: Kaj je gnalo naše brate v boj? Hrepenenje po svobodi, rešitvi iz turškega jarma. A pravi vzrok tega hrepenenja? Ta je: Ljubezen do rodne grude, in o tej hočem govoriti.

Ljubezen! Kolikokrat se rabi ta beseda v najrazličnejših pomenih, a vendar skoro vedno pojmuje pod izrazom „ljubezen“ nekaj lepega, nekaj osrečujočega. Tako tudi, če govorimo o ljubezni do rodne grude. V srcu siehernega deteta, ki ga je rodila slovenska mati, spi kal te ljubezni. Ta ljubezen raste s človekom in ako jo gojimo skrbno, postane močna in plemenita, dobi moč nesebične požrtvovalnosti in heroičnega junaštva. Kot taka je neprecenljiv zaklad, dražji kot najdražji biser, zaklad slovenskega srca.

Kaj pa je pravzaprav rodna gruda, ki ji gre ljubezen našega srca? Rodna zemlja, domovina, neizmerno sladki besedi, ki vzbujata v naših srcih prazniško vzvišena čustva.

Domovina je rodila lesove, iz katerih so očetov očetje tesali zibelke za naše očete, domovina jim je dala varno zavetje v hladnem naročju groba. V zatišju slikovitih planin, čarobnih lesov in planjav spavajo naša detinska leta. Prvo neskaljeno radost so tu na rodni grudi vživali naši očetje in mi, o da bi jo še tudi otrok otroci; rodna gruda je tista sveta zemlja, kateri hočemo izročiti svoja telesa, ki je porosena z znojem naših prednikov, napojena s krvjo naših očetov. Srčna želja nas Orlov in sploh slovenske mladine bodi, da če treba, tudi naša mlada armada poškropi rodno grudo s svojo srčno krvjo, da bo ljubezen do rodne grude cvetela od roda do roda... Domovina je prapor, okoli katerega se zbiramo, v katere opiramo svoje oči, iz katerega črpamo svoje moči! Domovina bodi naš ponos in naša ljubezen! Domovino moramo ljubiti kot svo-

jo mater; z njenim trpljenjem naj raste naša ljubezen do nje. Kje pa je bistveni vir ljubezni do rodne grude? V Bogu, ki je porazdelil narode po širni zemlji, v njem, ki je vdihnil vsakemu zemljanu neumrjočo dušo, v Njem, ki vžiga plemenita srca, da morejo delovati v prid narodu in zatirani domovini. Steber domovini je Bog. Tudi Slovenije steber je Bog! Kako zelo so v zmoti, ki zametujejo in omalovažujejo vero slovenskega naroda pri svojem delu za narodno obrambo. Tako delo ne bo nikdar uspelo in bo rodilo prejkoslej pogubne posledice.

Če hočemo našo rodno grudo uspešno braniti pred sovražnimi navali, moramo pred vsem ljubiti Boga!

Spomnimo se svojih otroških let, ki smo jih preživeli ob strani ljube mamice! Ob spominu na mater se bomo spomnili vsega lepega, kar nam je pravila o Bogu, spomnili se bomo lepih molitvic, ljubkih pesmic, pa tudi mile materine govorice, blagozvočnega slovenskega jezika! Poljubi mamice niso bili samo izrazi materinske ljubezni, ampak obenem izrazi globoke vernosti. Vera, ki jo je vcepila slovenska mati v naša detinska srca, je bila njena vera in vera njenih starišev in prastarišev. (Pri teh besedah se spominjam besed znanega slovenskega brezverca, ki je imenoval sveto vero: „vero dobre mamice!“)

Ljubezen do domovine je od ljubezni do Boga nerazdružljiva!

Temeljno načelo starih poganskih Rimljanov je bilo: „PRO ARIS ET FOCIS!“ (Dosl.: Za oltarje in ognjišča!“) al! po naše: „Z Bogom za domovino!“ Tudi v našem ljudstvu je vkoreninjenih mnogo rekov, ki združujejo verstvo z ljubeznijo do domovine. (Prim. „Bog in narod!“ itd.) Po načelu „PRO ARIS ET FOCIS!“ so hiteli stari Rimljani v boj; slično se je godilo tudi pri drugih narodih. Zgodovina našega zatiranega slovenskega ljudstva nam spričuje, kako so zmagovali kristjani v boju s Turki; kristjani, pod-

žigajoč se med seboj z bojnim klicem: „Kriste!“, Turki pa: „Alah!“ Kakor neprodorna, jeklena stena, so se držala neštetokrat prsa junaških fantov in mož, da so branili deco, starčke in žene, skrivajoče se v svetišču, ki je hranilo v sebi najdražji zaklad, sv. Rešnje Telo. Tako so pojmovali naši predniki narodno obrambo, da so pred vsem ščitili to, kar je bilo narodu najdražje. Vredni posnemovalci junaških Makabejcev, o katerih govori Zlata knjiga Orlov tako lepe besede!

Ko je na primer hotel brezverski sovražnik oskruniti njih oltarje, so dejali odločno in srčno: „Bolje je, da umremo z orožjem v rokah, kakor da smo priče največje sramote naše domovine!“ Na bojnem polju so izdihnili svoje junaške duše, katere niso mogle prenesti oskrumbe žrtvenikov!

Skozi vse čase je prava ljubezen do domovine neločljivo združena z vero. Praporu svete vere sledi narod Slovencev in dokler bo ta prapor plapolal pred njim, bo tudi neomajan v ljubezni do rodne grude. Kaj bi bila samo ljubezen do naroda brez vere vojaku na bojnem polju? Ako bi ne bilo vere, kako bi prisegali zvestobo zastavi? Stare narode so v bojih navduševala razna bojna znamenja, kakor navdušuje dandanes slehernega vojaka zastava, katero je Cerkev blagoslovila.

Ko bi odstranili iz javnega in zasebnega življenja sv. križ, katerega zastava bi v težkih dneh vlivala v srca boriteljev in brambovcev junaštvo in srčnost? (Konec prihodnjič.)

Spomini starega rokodelca.

VII.

Sedaj sem bil v mestu že bolj domač. Druge razmere so bile sicer, ali človek se privadi. Če sem gledal visoke hiše, se mi je ta velikost sama po sebi zdela razumljiva. Ali bilo je vendar še marsikaj, kar mi ni bilo jasno. Ljudje ti imajo vse vrste coprnije: telefon, elektriko, kolesa, vozove brez konj in še eno in drugo, kar si nisem mogel razložiti. Toda ker sem se za take reči zanimal, se mi je stlednjič tudi v tej stvari začelo bliska-

ti. V društvu smo imeli pogosto predavanja, kjer so se nam često razlagali uspehi moderne tehnike.. Bilo je silno zanimivo, poslušati tak govor, če pa človek ni kaj prav razumel, se je pa vprašalo. Sicer sem pa imel v Marku, ki je bil v vsaki stvari izkušen, dobrega svetovalca in učitelja.

„Najbolj čudna stvar se mi zdi tisti telefon, s katerim se ljudje pogovarjajo iz hiše v hišo“, sem mu dejal nekoč.

„Seveda, tebi se že čudno zdi, ki ne poznaš drugega ptiča kot žabo, ali meni je to nekaj čisto domačega. Čakaj, jaz te bom naučil. Kadar sosedu ne bo doma, pojdeš ti spodaj na hodnik in boš meni v sosedno sobo telefoniral, jaz ti bom pa odgovarjal.“ Jaz sem bil tega zelo vesel, kajti tega nisem mislil, da se bom tudi kaj takega naučil po svetu.

V sosednji sobi je stanoval neki poštni uradnik, ki je imel navado, puščati ključ od sobinih vrat pod pragom, kadar je bil v službi. Ta je imel telefon in bilo je kakor nalašč, da se poskusi. Šla sva na hodnik in Marko mi je pokazal, kako moram storiti in kam pritisniti, da bo imel telefon zvezo v uradnikovo sobo, potem pa odšel. Ko se mi je zdelo, da je Marko že na mestu, sem pritisnil na gumb in zaklical: Halo—o! Kmalu je zazvončkalo v znamenje da je on! na svojem mestu.

„Bog te živi, Marko!“ sem zaklical v rog razločno ter posluhnil.

„Kdo je?“ se je začul osoren glas.

„Jaz sem, ali me ne poznaš? Ti, kajon ti!“ Potem pa sem tiščal uho k telefonu in čakal odgovora. Ali ta ni prišel, pač pa je prisopihal po stopnicah v skoku Marko in me je od daleč priganjal, naj vendar pričnem. In med tem, ko sem jaz začuden gledal Marka, je prišel gospodar, da vidi, kakšen no-rec je zašel k telefonu. Sedaj je bilo pa zlo! Marko ni gospodarju telefoniral, jaz pa tudi ne. Toda strogi gospodar je bral iz najinih obrazov, da nisva tako nedolžna in ko sva videla, da ima namen, priti stvari do dna, svamu slednjič sama povedala, kakšno skuš-

njo sva imela in kako se je meni pone srečilo, da sem priklical gospodarja namesto Marka.

Gospodar je bil hud kakor živa kopriva in ni veliko manjkalo, da najuni obeh, spodil iz stanovanja. Meni pa se je takrat ta čudna stvar tako pristudila, da nisem nikoli več skušal proreti v skrivnosti telefona.

Imel pa sem kmalu potem tudi druge skrbi. Bil sem naročnik „Družinskega Prijatelja“, ki je v tistem času izhajal v Trstu. Tu notri sem bral ra-

zne nove in stare stvari, kakor so bili pač g. urednik in njegovi sotrudniki razpoloženi.

Sedaj, ko sem se začutil izšolanega, sem naenkrat začutil veselje do pisateljavanja. Kako bi bilo lepo, ko bi tisto, kar enkrat napišem na papir, videl tudi natisnjeno. Ta misel mi ni šla iz glave in vstrajno sem čakal prilike, da se mi posreči, dobiti primerne snovi, gradiva, da napišem ako ne članek, pa vsaj dopis v „Družinskega Prijatelja“. (Dalje prihodnjič.)

Dekliški vrtec.

Bodoči cilji «Z. S. D.» na Štajerskem.
Govorila Ana Vehovar na občnem zboru Z. S. D. na Tinskem dne 27. julija 1913.

Tri in pol leta je danes preteklo, odkar se je osnovala na ustanovnem občnem zboru pri Sv. Petru na Medvedovem selu na Štajerskem „Zveza slovenskih deklet“. Danes šteje najmanj 4000 organiziranih članic v 80 dekliških zvezah. To je lepa četa. Koliko delavk na versko-narodnem polju, koliko agitatoric za našo sveto stvar! Saj je znano, da dekleta lahko veliko dosežemo, če se pošteno zganemo. Netroj poučnih shodov so v tem času priredile dekliške zveze, tudi lepo število velikih dekliških shodov je bilo, ki so mnogo pripomogli k procvitu Zveze. Moč naša torej raste. Za nas je to velika tolažba, tolažba pa tudi za naš mali narod, ki dobiva v izobraženih, zavednih mladenkah novih braniteljic.

Danes, ko obhajamo občni zbor Z. S. D., si moramo jasno načrtovati, katere cilje mora naša Zveza v bodoče doseči. Na jasnem si moramo biti, kaj hočemo, kaj nam je treba.

Predvsem mora novi odbor Z. S. D. pridno delati. Vse izvoljene odbornice, tudi vse predsednice dekanijskih odborov, ki kot take vstopijo v odbor Z. S. D., prevzamejo sveto dolžnost, da se trudijo po svojih močeh za procvit Zveze. Zato mora ta odbor letno vsaj trikrat priti skupaj k odborovi seji, da reši tekoče zadeve in poda novih navodil dekliškim zvezam.

Vsaka dekanija mora dobiti svoj dekanijski odbor dekliških zvez, v katerem je vsaka zveza zastopana po najdelavnejši svoji članici. Tudi dekanijski odbor naj ima letno vsaj 3 seje. Skrbeti mora, da vse obstoječe zveze v dekaniji res delujejo. V ta namen naj bi si dekliške zveze v dekaniji izmenjavale govornice. Kar najde dekanijski odbor posebno priporočilnega za skupni napredek, naj vedno sporoča odboru Z. S. D. Skrbi naj, da se vsako leto priredi vsaj eden velik dekanijski dekliški shod.

Z. S. D. si mora pridobiti strokovno izobraženih govornic. To stane denar. Da se lahko kaj stori, naj bi vsaka članica letno prispevala 10 v. n. za Z. S. D., kar bi znašalo za 4000 članic 400 K na leto. S to svoto se da marsikaj oskrbeti. S prostovoljnimi darovi bi se še ta svota lahko povečala. Brez denarja ne gre nikjer naprej.

Ker je teharska gospodinjska šola prenehala, mora Z. S. D. skrbeti, da se po raznih krajih priredijo po dvanedevni gospodinjski tečaji, na katerih bodo strokovnjaki in strokovnjakinje poučevale dekleta o raznih panogah gospodinjstva. (Glej „Doma in po svetu“ v tej številki na platnicah! Opomba uredništva.)

Tudi tečaji za strežbo bolnikom bi se dali prirediti s pomočjo požrtvovalnih zdravnikov. In v ta na-

men bi se dala morda tudi od višje strani dobiti kaka podpora.

Spošno je treba poglobljenja ženske izobrazbe v smislu potreb, ki se jih vedno več kaže v družinskem življenju. Govori o v zgoji otrok bi tudi nam veliko koristili, da bo marsikatera ložje podpirala starše v težki njih nalogi pri mlajših bratih in sestricah.

Večja pozornost se mora obrniti med našim ženstvom na pripravo jedil. Tu je mogoča mnogotera raznovrstnost. Ljudstvo marsikje revno živi, ker ženske slabo kuhajo. Tu je treba pouka, napredka.

V naši ženski mladini moramo vzbuditi večji smisel za delo v domovini, da se omeji toliko škodljivo izseljevanje v tujino, kjer se skoraj vsaka izgubi vsaj narodno vedno, čestokrat tudi versko in npravstveno. Tudi je treba širiti misel, da Slovenke nismo rojene samo za dekletke in kuharice Nemcem po mestih, temveč, da je slovensko dekletno in sposobno tudi za razne inteligentne poklice.

Ustaviti se moramo prevelikim izdatkom za preveč mestno obleko. Naj bo obleka preprosta, snažna in tisočaki bodo ostali za potrebnejše reči. Vneti se moramo v bodoče za narodno nošo in širiti smisel za njo.

Krepko moramo sodelovati pri „Sveti vojski“ zoper pijančevanje ter odpraviti rabo žganja in špirta, zlasti v kuhinji pri kuhanju čaja. V prvih vrstah moramo stati pri delu podružnic Slovenske Straže za ohranitev naše zemlje. Kjer se gre za rast in procvit naše katoliško-narodne stranke, Slovenske Kmečke Zveze, tam moramo povsod sodelovati.

Zato pa mora biti vsaka dekliška zveza lepo urejena, mora imeti delaven odbor, redne shode in mora tudi redno pobirati udnino za izobraževalno društvo. Članice le na papirju nič ne koristijo, ne sebi, ne drugim. Naše glasilo je „Naš Dom“. Vanj

moramo rade poročati, list naročati v velikem številu, sicer pa vsaka brati, koncem leta pa dati vezati, ker hrani veliko berila, ki ima stalen pomen.

Koliko krasnega dela nas torej čaka v bodočnosti! Navdušimo se danes zanj! Štejmo si v čast in bodi nam v ponos, biti članice naših dekliških zvez! Nobena mladenka, ki kaj drži na-se, ki ljubi svoj dom, ki ji je mar srečna bodočnost, naj se ne ogiba organizacije dekliških zvez, naj se ne brani dela v njih!

Če bodo naše dekliške zveze, ki bi naj obstajale v bodoče pri vseh naših izobraževalnih društvih, res cvetele, bo močna, slavna in uplivna tudi naša Z. S. D. in veliki uspehi ne bodo izostali. Ves narod bo vesel dela svojih izobraženih in zavednih hčerk. Zato pa, k sklepu zroč v našo nađepolno bodočnost, kličem:

O rasti in cveti, mogočno se širi ti miljena „Zveza slovenskih deklet!“ Ne daj si pokoja in prej se ne vmiri, da svoboden spet, bo slovenski naš svet!

Mladenke, kaj pa ženska ročna dela? Pred nedavnim časom sem imela priliko, govoriti z odlično Nemko o naši mladinski organizaciji in naših dekliških zvezah. Dopađlo se ji je delovanje v naših društvih in jako pohvalno se je izrazila o načinu, kako skušajo ta društva našo mladino privedi do vedno večje izobrazbe. A pripomnila je, da se med našo žensko mladino pogrša zanimanje za ženska ročna dela. Pripovedovala mi je, kako se v njenem domačem kraju goji vsakovrstno ročno delo med najpriprostejšimi kmetškimi dekleti, tako, da lahko najdeš v najbornejši kočici izdelke ličnih, da, celo umetnih ročnih del.

Kaj mislite, drage slovenske mladenke, ali bi ne bilo mogoče, vzbuditi več zanimanja za ženska ročna dela tudi med nami? — Bi li ne bilo veselo, ako bi se naša dekleta ob prostih urah, v dolgih zimskih večerih itd., pečala malo več s šivanjem, pletenjem, kavčkanjem, pa tudi z vezenjem, bodi-

si belim ali umetnejšim, z barvano svilo?

Ne bo mi menda zamerila nobena šivilja, ako pred vsem priporočam našim mladenkam, da se vsaka priuči vsaj toliko šivanju, kar je neobhodno potrebno za domačo rabo, kakor šivanja perila, vsakdanje obleke in sličnih reči. Kako žalostno je za deklico, ako ne zna ničesar sama prikrojiti, ne zašiti. Še slabše pa je, ako ne ve nobene reči pošteno zakrpati. Toda če nima nobenega pojma o šivanju, tudi krpiti znala ne bo. Vendar pa bi morale ravno na krpanje perila in obleke polagati največjo važnost. Le pogledjmo v bogate, meščanske hiše, videle bomo, kako se skrbi za perilo in kako se mora vsaka reč skrbno zašiti; koliko bolj je to potrebno v priprosti hiši, kjer je treba še bolj gledati na vsak krajcar.

Zelo tudi naše mladenke zanemarljajo pletenje nogavic itd., češ, ceneje kupim take reči v trgovini. Res ceneje so, a tudi manj vredne. Vendar je pa ravno pletenje delo, ki rabi najmanj truda, a se ga vsaka lahko priuči, če le hoče. Znana so mi dekleta, ki znajo plesti celo jopice in druge slišne reči. Ako bi se naša dekleta bolj brigala za to, koliko koristnih in trpežnih predmetov bi lahko v dolgih zimskih večerih napravile sebi in svojim domačim. — Tudi kavčkanje je priporočati. Ni je skoraj deklice, katera ne bi rada svoje obleke krasila s čipkami in drugim lepoticjem, kar kupuje za drag denar; pa še slabo blago. Kaj, ko bi se dekleta naučila lepega in finega kavčkanja, bodisi s sukancem ali svilo. In koliko lepih reči za domačo hišo si lahko napravimo; kakor posteljna in namizna pogrinjala, razne okraske, čipke itd. za posteljno perilo, ter mnogo drugega, kar bo dopadlo vsakemu; tebi pa, draga deklica, delalo čast in veselje. —

Ne bi pa rada zamolčala še nekaj. Naš nekdanji č. g. duh voditelj so nam nekoč pripovedovali, da so videli v mnogih hišah, kamor so prišli bolnika sprevidet, stara, a krasna ročna dela, namreč, čez čeden namizni prt,

kjer je bilo pripravljeno za sprevidenje, so ljudje pogrnili krasne, belo vezene peče. Kaj mislite, od kod imajo nekatere hiše take reči? Ali so kupljene v trgovini? Kaj še; to je staro narodno ročno delo in znamenje, koliki umetniški okus so imele naše babice. Slovenske mladenke, bi li ne kazalo, staro narodno žensko ročno delo zopet zbuditi k življenju? — Le pogledjmo si druge narode, koliko važnost polagajo na ohranitev narodnega blaga. Za drag denar kupujejo stara umetniška ročna dela, da po teh vzorcih snujejo nove umotvore. In ali ni ravno jugoslovanska umetnost v vezenju svetovnoznan?

Veliko se govori in piše za ohranitev narodnih noš, narodnega blaga itd. Slovenke, članice dekliških zvez, ne bilo bi li to hvaležno polje narodnega delovanja za nas, gojiti vedno bolj prosto in umetno ročno delo med našo žensko mladino? Naj nobena ne reče, češ, saj sem se v šoli nekaj naučila. Vem iz lastne izkušnje, da s tem ne bi daleč prišla, kar sem prinesla iz šole; to je komaj majhna podlaga poznejšemu delu in znanju. Saj otrok nima pojma o tem, kar mu bo pozneje koristilo. — Prepričana sem, ako bi se hotele naše zveze te naloge oprijeti, bi gotovo našle mnogo hvaležnih učenk, ktere bi jim vedele hvalo še v poznih letih.

Toda bodi dovolj, ker ne vem, kako sodbo bodo o tem imela druga dekleta. A da najdejo te vrstice odziv pri slovenskih mladenkah in da tudi druge povedo v tem oziru svoje mnenje, to želi
Tončka Gornjeradgonska.

Na grobu mame. Britko je bilo takrat. Sest malih otročičkov je stalo krog bolniške postelje. Na njej je ležala naša dobra mama in trpela hude bolečine. Jokali smo se, in ona, dasi že težko govorila nas je tolažila. »Ne bom še umrla« je ponavljala venomer in mi smo bili potolaženi. Saj kaj mama reče mora biti resnica.

Nismo se za dolgo utolažili. Oče, ki je stal ob strani, je imel solzno oko. Naše učke, da bi se ne rosile? Saj se ata tudi joče . . .

Plakali smo, ker je mama bolana. Da ozdravi smo bili prepričani, to nas ni strašilo.

Voz pridrdra. Oditi smo morali od mamine postelje v drugo sobo. Skozi luknjico na ključavnicu smo opazili nekega gospoda z očali in dolgo brado.

Kaj je to? Zakaj ga peljejo oče k mami? Kaj neki pomeni ta imeniten obisk? Pa sam je brez žene, brez otrok. Obiski se delajo navadno drugače. Pripeljal se je na vse zgodaj in to ne odgovarja pravilom prijateljskih posetov.

Mogoče je kak trgovec, ki sta z očetom v kupčijski zvezi in je prišel po trgovskih opravkih? Ne, če bi bilo to, bi šla v drugo sobo.

Ugibali smo, uganili nismo. Kmalo smo videli gospoda stopiti nazaj v voz in se je naglo kakor je prišel zopet odpeljal.

Starejši brat je vprašal očeta, kdo je bil ta gospod. Povedal mu je tiho, da mi nismo čuli . . .

Zvedeli smo pozneje, da je bil — zdravnik. Po njegovem odhodu smo zopet smeli nazaj k mamini postelji. Bolezen se je očevidno hujšala . . . Odslej naprej se je zdravnik večkrat pripeljal in vsakokrat je bil resnejši njegov obraz.

Žalostni smo bili. Mama, ki je prej skrbela za nas otročiče ležala je bolana v postelji.

Pred dobrim tednom hodila je še zdrava okrog, a zdaj? Smrtnobled je njen obraz. Vse nas je ljubila — da ljubila nas je goreče in ob misli, da nas bo morala v kratkem zapustiti, polile so jo solze. Vedeli smo, kako se ji smili najmlajši sinek, star šele komaj eno leto in pol. Vedno ga je pritiskala k sebi in ga poljubovala. — Nesrečni otrok, takrat pač ni slutil, da bo kmalo ostal sirota brez mamice.

Nekaj dni je bolezen mirovala. Ni bilo huje in ne boljše. Zdravnik je že izrekel celo veselo unanje, da bo morda le prestala ta napad. Seve kako je mislil pri sebi o pljučnici, ki jo je mama imela, ni povedal.

Dva dni po oni veseli novici, da morda le ozd. avi, jo je zopet huje prišlo. Začelo se ji je blesti. Otroci, ki smo prej hoteli biti vedno poleg nje, bežali smo proč. Strah nas je bilo, kaj takega še nismo videli.

Šli smo v prodajalno kjer je bil oče. Povedali smo mu, kako se mama kregajo, da smo vsi zbežali. Takrat smo videli, kako si je brisal solze . . . Rekel je tudi: »Hvaia Bogu, da so jo gospod že prej pripravili.« In razjokal se je vnovič. Kaj misli stem povedati mi tedaj nismo razumeli.

Bilo je na praznik sv. Petra ob devetih zjutraj. Prišla je za par trenutkov k zavesti. Nič več ni vpila kot prej. Ozrla se je po nas vseh in se nam ljubko nasmehnila. Govorila sta z očetom in nato reče: »Otroci ostanite pridni«. Potem reče še očetu, naj ji poda kozarec z vodo. Ko ga ji prinese k ustam, misli

še nekaj izgovoriti, pa zmanjkalo ji je glasu. Od te ure ni več govorila. Podnevi je bila v nezavesti. Proti večeru se začne premetovati semtertja. Od sedme do poldevete ure je bila popolnoma mirna. Začne gledati krog sebe in in mrzel pot ji rosi čelo. Smrt je stala tik postelje . . . Grozen trenutek! Ubogi oče kako je jokal, saj je videl pred seboj temno bodočnost. Bilo je ura devet . . . Še eden, dva globoka vzdihla in naše drage mame ni bilo več med živim. —

Kdo more opisati strašno uro, ki mi ostane do smrti v spominu. Ni je več zlate mame, umrla je, ko sem bila stara šele sedem let. Šli smo za pogrebci, ki so nam vzeli mamo in poslušali petje: miserere . . .

Zagrebli so jo v globoko jamo. Jokali smo se a ves jok nam ni nič pomagal. Vrniti smo se morali domov v pusto, prazno hišo ki bo odslej brez dobre mamice. —

Ob vsih Svetih smo ji osvežili grob in ga potrosili z cveticami. Svečice so gorele nad ono, ki smo jo tako ljubili.

Preteklo je od tistega nesrečnega časa že sedemnajst let in vsako leto o Vsih Svetih gorijo lučice na maminem grobu in krog groba kleče njeni otročiči. In kakor druga leta ji bo o tem času tudi letos prižgala lučice njena hčerka
Pepca S.

Na grobovih.

Z lin visokih zvōni
tožno se glasijo,
nad grobovi vrbe
žalne šelestijo.

God se vseh svetnikov,
danes nam obhaja,
žal spomin nam srca
naša spet navdaja.

Tožnih lic dnes speje
vsakdo na grobišče,
da grobove svojcev
dragih tu obišeče.

Na gomilah svojcev
verni tu klečijo,
s src molitve vroče
jim v nebo kipijo. . .

Ob spominih solze
jim v očeh blestijo,
srca njih pri rajnih
dragih se mudijo. . .

Ljubomira.

Društveni glasnik.

Sv. Peter blizu Maribora. Tretjo četletno poročila Dekl. zveze. I. shod 13. julija. 1. Petje: Naj odkrijem mati mila 2. Bračko Anica, dekl.: Najboljše zavetišče. 3. Jenuš M. govori Moj vrtec. 4. Breznik G. dekl.: Dva venca. 5. Bračko Anica nam razloži vremenska znamenja. II. shod 15. avgusta. 1. Govor g. predsednika. Č. šol. sestra Mel. govori, kako

moremo vaditi otročice k češčenju in ljubezni do Marije. 3. Pavalec M. govori o duhovniški službi. 4. Blečko B. dekl.: Slovenska domovina. 5. Simonič A. Zdravilne rastline. III. shod 21. septembra obhajale smo god veleč. g. preds. in duh. vod. Zjutraj med sv. mašo je bilo skupno sv. obhajilo družbenic Mar. družbe. Popoldne je bilo zborovanje. 1. Pesem: Duhovnemu pa-

stirju. 2. Majhna čreda častita svojemu pastirju. 7 belo oblečenih deklet izrazi, da hočejo biti pridne hčerke M. in duh. vod. zvesto vdane ovčice in izroče krasen šopek nakar se duh. vod. zahvalijo. 4. Buhmajster M. dekl.: Ime Marija. 5. Pavalec M. govori o poštem veselju. Tako smo tretjo črtletje polno veselja zaključile.

Hčerka Marijina.

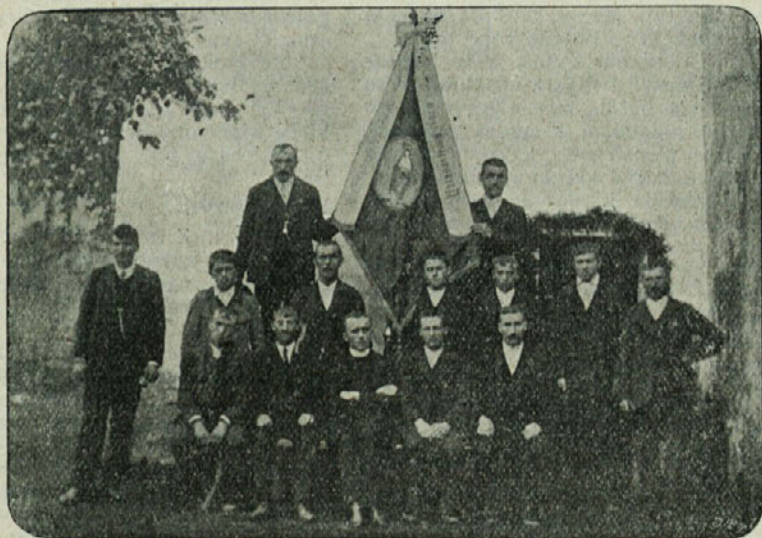
Sv. Peter pri Mariboru. Na Veliko Gospojnico je umrl vzgleden in vrl mladenič Karl Grozl. Bil je dolgo bolan, večkrat previden s sv. zakramenti. Bil je ud »Mladeniške Marijine družbe« in »Cerkvenega društva«. Med pogrebno sv. mašo so svetili mladeniči in ga spremljali s zastavo h grobu, kjer so cerkveni pevci zapeli žalostinko. Blagemu sobratu bodi zemljica lahka. N. v. m. p.

Zalujoča »Mlad. družba«.

Marenberg. Da naši zvezi. Mladeniška in Dekliška ne spita, kaže dejstvo, da se mladeniči

nim prispevkom. V šoli ne bo samo učilnice, ampak tudi prostor za nadaljno izobrazbo — društvna dvorana.

Kebelj na Pohorju. Z veseljem se ozirajo na poletno dobo društveniki po raznih društvih, ker imajo za seboj čas, v kojem so res mnogo storili za blagor svoj in domovine. Vprašamo se pa mi, kebeljski mladeniči in mladenke, kaj smo storili pa mi v tej dobi. Dejstva govore, da jako malo. V neki bližnji župniji so se izrazili v nas da »malo se že mezimo«. Kadar se začne voz meziti, potem gre tudi naprej. Težavno je delo, celino orati in kopati, je pa zato potem sad obilnejši. Tudi za naše mladenke bo prišla doba vstajenja. Tudi po naših mladenkah se pretaka slovenska kri, zakaj bi tudi one ne stopile v arnado slovenskih deklet. Upamo, da stopi katera s temi načrti na dan. Proč z praznim strahom pred ljudmi. Tudi pisec teh vrstic bo storil potrebno. Posebno

Marenberg. Skupina marenberških igralcev z novo zastavo mladeniške Mar. družbe. 31. avg. 1913.

in dekleta prav pridno udeležujejo mesečnih sestankov. Na shodu Mladeniške zveze, dne 14. septembra se je sklenilo, da se od sedaj naprej sestanki redno vrše pri sv. Janezu in tam se bodo prirejale igre, ker smo na ta način popolnoma samostojni, neodvisni od trških purgarjev, katerim je izobrazba slovenske mladine trn v peti. V kratkem dobimo nov oder. Tukajšnja mladina je popolnoma navezana na samoizobrazbo; torej živimo v razmerah, ki so vladale po Slovenskem pred kakimi 100 leti. V šoli se slovenščine ne uči, nemški znajo sicer čitati, pa ne razumejo tega, kar berejo. Da pridemo tem koroškim razmeram v okom, hočemo postaviti slovensko šolo. Višje oblasti nam šole ne dajo, pa si jo bomo sami postavili. Čim več truda in boja nas stane, tem slajše bo plačilo v zavesti, da se borimo za dobro, pravično stvar. Zatorej mila mladina po mili slovenski domovini! Kadar se bo začel graditi naš šolski dom, spomni se nas z malim darom, z denar-

se moramo po robu postaviti našemu najhujšemu sovražniku alkoholu ki tako kruto gospodari po našem kraju. Storimo to v tem zimskem času in veseli čas bo za nas.

Mladenič na zelenem Pohorju.

Mladeniški shod na Sladki gori, ki se je vršil v nedeljo 20. jul., je združil vse sedne mladeniče. Pridigoval je župnik Gomilšek. Po sv. maši kaplana Hribarja se je po odmoru začela na ovenčanem prostoru telovadba peterških Orlov. 8 jih je došlo v krojih, pri telovadbi jih je nastopilo pod vodstvom načelnika Jerneja Drogenika 11. Telovadba je vsem ugajala. Na to je Fr. Ferk otvoril in vodil mladeniški shod. Glavač Fr. (Sladka gora) proslavlja lepoto mladeniškega gibanja in delovanja. Šrmpf Fr. (Sv. Križ tik Slatina) opiše pomen Konstantinovega jubileja. Drogenik Al. (Sv. Peter na Medv. selu) deklamuje: Sv. Cirilu in Metodu. Lorenčič Matej (Poljčane) dokazuje, kako potrebna je mladeniču izobrazba. Drogenik

Jernej (Sv. Peter na Medv. selu) vse prepriča o velikem pomenu Orlov, ki se s telovadbo in izobrazbo pripravljajo na bodočnost. Vehovar Jože (Sv. Peter na Medv. selu) povdarja, da mora biti slov. mladenič velik prijatelj treznega in čistega življenja. Poslanec Vrečko častita mladeničem na krasnem napredku, zakaj dobri Marijini mladeniči so nada boljših časov. Veran Fr. (Sladka gora) deklamuje: Pesem obmejnih Slovencev. Golob Jan. pozdravi shod v imenu šentjurskih mladeničev. Gobec Miha (Sladka gora) poroča o delu podružnice »Slov. Stražec«. Fajsože (Šmarje) vse navdušuje za kat. shod v Ljubljani. Gobec Feliks (Sladka gora) vnema brate za pravicoljubnost. Vmes je navduševal mladež župnik Gomilšek za naše vzore. Mešani in moški zbor je lepo popeval, ponikovski tamburaši pa so pridno tamburali. Po večernicah je slovo govoril župnik Krajnc. Ob pogledu na tako navdušene in požrtvovalne mladeniče nas ni strah podočnost.

Gornja Radgona. Tretje četrtletno poročilo, o delovanju dekliske zveze. Dne 6. julija se je udeležila naša zveza v precejšnjem številu velikega shoda, pri sv. Jurju ob Ščavnici, pri katerem je priporočala Ter. Kovačič ustanovitev »Dek. okrožje za Ljutomerško dekanijo, Ter. Vreča je deklam. »Naša objuba«. Dne 27. julija je bil poučni shod. 1. »Iz Mohorjeve knjige sv. Špoved o četrti božji zapovedi«, govorila Eliza Slavič. 2. Miroslava Pintarič je govorila »O Gospodinjski izobrazbi«. 3. »Jaz pa nekaj vem!« Dekl. Ana Horvat. 4. Neža Osojnik in Anica Kusik prednašati dvogovor »Kaj pa družba treznosti!« 5. »Kar leze in kar gre«. Zap. dekleta. Vlč. g. Veranič so razložili namen in razne stopnje družbe treznosti. 17. avgusta: »Marija mati ljubljena«. Zap. dekleta. 2. »Mladostni čas« govorila Miroslava Pintarič. 3. V pesmi »Bog hoče« kateri je sledil dvogovor, sta razpravljali Tončki Petovar in Kovačič o pretresljivih nasledkih alkohola o potrebi protialkoholnega gibanja. 4. »Le predi dekle predi«. Zapela dekleta. 24. avgusta: Koštantinova slavnost. 1. »Križ naša zmaga!« Dekl. Než. Osojnik. 2. »Papeška himna«. Zap. deleta. 3. »Slavnostni govor« vlč. g. Ant. Veranič-a. 4. »V Katakombah« deklamovala Marija Slavič. 5. J. Lančič je opisal obisk v katakombah. 6. »Z viharja v zavetje«. Zaloigra v treh dejanjih, iz časa preganjanja kristjanov. 7. »O Devica pomočnica«. Zap. dekleta. 21. septembra poučni shod: 1. Eliza Pelcl govori »O ženski duševni izob. zbi«. 2. Terez. Kovačič je govorila: »Mladenke širite dobro berilo«. 3. »O snagi in redu v kuhinji« gov. Eliza Slavič. 4. »Angel božji«. Zapela dekleta. 5. oktobra: 1. »Marija mati ljubljena«. Zapela cela dekl. zveza. 2. »Iz svojega potovanja po Dalmaciji in Črnigori«. gov. vlč. gosp. Anton Veranič. 3. Prebralo se je članicam zahvalno pismo od Klaverjeve družbe. Pri vsakem shodu mo slišale lepe nauke vlč. gospodov voditeljev. Tajnica.

Dekliški shod in občni zbor Z. S. D. na Tinskem. Vršil se je v nedeljo 27. julija ob veliki udeležbi mladenk šmarskega okraja. Pozna služba božja se je vršila v podružnici

sv. Ane s pridigo dekana Bohanca in sv. mašo kaplana Blumerja. Na prostoru med cerkvama sv. Ane in Tinske Matere božje se je vršil veličastni dekliski shod pod vodstvom župnika Gomilšeka. Pozdravile so shod Drame Frančiška (Zibika). Vrečko Ana (Šmarje) Cimerman Roza (Slivnica) in Poglšek Roza (Sv. Ema). Cvirn Antonija (Zibika) opominja vse: Bodimo verne, ponižne hčerke Marijine, ponosne na svoj kmečki stan, ter kažimo posebno spoštovanje in ljubezen do staršev. V dvogovoru okrožje Drogenik Marija vse ugovore zoper dekliske shode, ki jih je navajala Škorc Marija (Sv. Peter na Medv. selu) ter jo prepriča, da so pota, ki jih hodi naša dekliska organizacija, edino prava. Vrbovšek Mar. (Šmarje) pojasni, kako bodi mladenka požrtvovalna za verski napredek. Pavlinc Ter. (Sladka gora) povdarja, da bodimo ponosne, da smo hčerke Marijine. Murko Mar. (Sv. Ema) pa zbrane prepričuje, kako velik pomen imajo za našo bodočnost naše dekliske zveze. Mesiček (Sv. Peter na Medv. selu) deklamuje: Pesem obmejnih Slovencev. O bodočih ciljih »Zveze slov. deklet« na Štajerskem poroča Ana Vehovar (Sv. Peter na M. selu). Govor glej Naš Dom. Za bodočo triletno poslovno dobo je bil soglasno izbran sledeči odbor: Kren Ana (Sv. Ilj v Slov. gor.) predsednica, Drev Maria (Petrovče) I. podpredsednica, Kovačič Tončka (Gornja Radgona) II. podpredsednica, Resnik Mar. (Videm) III. podpredsednica, Drogenik Mar. (Sv. Peter na Medv. selu) IV. podpredsednica, Razlag Erna (Ptuj) I. tajnica, Vehovar Ana (Sv. Peter na Medv. selu) II. tajnica, Šketa Ter. (Braslovče) III. tajnica, Novak Matilda (Sv. Križ tik Slatine) in Novak Marija (Šmarje) odbornici. V odbor stopijo tudi vse predsednice dekanjskih odborov. Bogoslovec Hinko Škorc (Sv. Peter na Medv. selu) opisuje lepoto slovenske pesmi in vnema zbrane, naj jo ljubijo in naj zlasti rade pomejajo naše domoljubne pesmi. Frlež Mar. (Šmarje) dokazuje, kako potrebno je delo zoper pijančevanje. Drogenik Neža in Mesiček Neža (Sv. Peter na Medv. selu) deklamujeta pesem »šnops in voda«. Končno Vrbovšek Jozefa (Zibika) zahvali vse za udeležbo in opominja, da bi zbrane prejete nauke zvesto izpolnjevale. Shod, katerega se je udeležilo veliko ljudstva, je poziviljalo petje šmarskih in peterških pevke ter šmarskih tamburašev. Bil je krasen pojav dekliske naše organizacije v smarskem okraju. Po shodu smo šli v Marijino cerkev k litanijam, po katerih je župnik Gomišek govoril mladenkam slovo.

Dekliški shod na Ložnem v nedeljo dne 13. julija ne sme biti brez opisa v »Našem Domu«. Zbral je 800 mladenk iz rogaške dekanije, iz Makol, Majšberga in sv. Petra na Hrvaškem. Po sv. maši župnika Roškarja in pridigi župnika Gomilšeka se je pod slednjega vodstvom vršilo prelepo zborovanje deklet. Žerak Mar. je pozdravila shod v imenu domače Florijanske dekliske zveze, ki se je dne 6. jul. osnovala in že ima 35 članic. Kamenšek Jera (Stoporce) razloži tri poglobitve zasluge sv. bratov Cirila in Metoda za naš narod, Jernejšek Jera (Stoporce) deklamuje: Marijin otrok pred

nebeškimi vrati«. Senekovič Rozalija (Kostrivnica) navdušuje zbrane za Marijo In Marijino družbo. Vogrinec Helena in Vogrinec Urška (Zetale) prednašata dvogovor iz »Bogoljuba« 1912. Najlepši kinč (Marijina svetinja). Zbil Mar. (Sv. Križ) povdarja pomen časopisja našega, ki bi ga naj vneto širile. Jerič Marija (Sv. Florijan) deklamuje »Naša pesem«. Drogenik Marija in Verk Marija (Sv. Peter na Medv. selu) v dvogovoru pojasnita pogubnost pijančevanja in veliki pomen »Svete vojske« zoper nezmernost v pitju. Vogrinec Urška (Zetale) vnema zbrane za treznost Stonjšek Antonija (Rogatec) uči, kako bodi mladenka oblečena. Vehovar Ana (Sv. Peter na M. selu) opozarja, naj bi bile v resnici narodne. Hanjšek Pepca (Rogatec) vse navduši za novo podružnico »Slov. Straže« Sv. Florijan Rogatec. Tkavc Mar. pozdravlja shod v imenu Makolčank, Žerak Hel. (Stoperce) pa opiše sovražnike dekliske sreče. Vmes smo skupno zapele več pesmic, kar je naredilo mogočen vtis. Po petih litanijah še je pridigoval župnik Gomilšek in krasna priveditev je bila pri koncu, ostane pa nam v trajnem spominu.

Velik dekliski shod na Sv. Gorah.

Obsotelske in posavske mladenke smo se v nedeljo dne 5. oktobra zbrale h krasni priveditvi na sv. Gorah. Me šentpeterske mladenke smo si ta dan ustanovile Marijino družbo. Prostorna gorska Marijina cerkev je bila natlačeno polna. Priljubljeni govornik č. g. dr. Hohnjec nam je v vzneseni besedi naslikal namen in pomen Marijinih družb. Nato je 75 deklet pristopilo k Marijini družbi Med sv. mašo je bilo skupno obhajilo deklet. Po sv. maši je na prostoru blizu cerkve začelo deklisko zborovanje. Kot slavnostni govornik je nastopil dr. Hohnjec. Potem so govorile zastopnice Marijinih družb in Dekliskih zvez sosednjih župnij. Vse so z veseljem pozdravile novo našo organizacijo v Št. Petru. Antonija Bence (Rajhenburg) pozdravlja Mar. družbo, ki daje mladini versko in narodno vzgojo. Jozefa Premelč (Bizeljsko) priporoča mlademkam treznost in varčnost, Marija Štritih (Pilštanj) pa ponižnost v obleki in noši. Marija Kovačič (Bizeljsko) svari dekleta pred slabimi knjigami in časopisi. Korbar Jožefa (Bizeljsko) pozivlja k branju dobrih knjig in k snovanju knjižnic. Radanovič Barbara (Pišece) govori o pomenu izobrazbe dekleta za domačo hišo in javno življenje. Nemeč Marija (Bizeljsko) pozivlja mladenke k čuječnosti Marija Pribožič (Rajhenburg) stavi za vzgled Devico Orleansko. Valent Roža (Rajhenburg) je prednašala Gregorčičevo obmejno budnico. Za Balon Amalijo (Bizeljsko), ki želi obilnega uspeha dekliski zvezi povzame sklepno besedo Dr. Hohnjec, ki želi, da bi seme, ki se je usejalo danes, rodilo obilno krasnih in stalnih sadov, v kar pomozi Bog in Marija! Razšli smo se z željo, ki so jo izražale mladenke, da bi se dekliski shod vršil na Sv. Gorah vsako leto.

Petrovče v Savinjski dolini. Savinjska dolina se ne odklikuje samo po svoji naravni krasoti ampak tudi po svoji vrli mladini. Mladinski shod v Petrovčah dne 28. sept. nam je to jasno povedal, kajti vkljub skrajno slabemu

jutrajnem vremenu se je zbralo v cerkvi na stotine ljudi osobito mladine, da počasti petrovško Marijo in da si na shodu pridobi novih naukov na pot življenja. V cerkvi je govoril v splošno veselje vseh ognjevitjo preč. g. Dr. Korošec ljubezni in spoštovanju do starišev, in daroval sveto mašo. Po končani službi božji pa se je začelo v prostornem Društvenem domu mladinsko zborovanje, katerega je vodil g. Anton Koren, za zapisnikarico pa je bila mladenka iz Braslovče. V imenu mladeničev je pozdravil mladino in sve druge navzoče mladenič Anton Goršek. V imenu deklet pa predsednica S. O. Marija Drev. Najprej je dobil potem besedo g. Žebot. Friporočal je mladini naj bo ponosna da je v naših vrstah, ker v naših organizacijah je velika moč, naj ne hiti v tujino v mesta in tovarne, ampak naj ostane rajše doma, kjer je edino prava sreča. Za njim nastopi slavnostni govornik vlč. g. Dr. Korošec. Načrtal je mladini pota po katerih naj hodi, da pride do svojih ciljev. Nastopila so mladenke kot govornice Marija Kunst našteva deset lastnosti, katere naj bi vpoštevala vsaka izmed nas. Predsednica dekliske zveze iz Braslovč pravi, da se edino naša mladina lahko imenuje srečno, ker naše organizacije grejo le za tem osrečiti vso slovensko ljudstvo. Veliko pozornost so vzbudile govornice Juljana in Marija Pečnik iz Šmartna v Rožni dolini ter Pepca Mežnar iz Vojnika, kajti iz teh krajev smo še pač malo slišali o mladinskem gibanju. Ob koncu zborovanja je došel v dvorano drž. in deželni poslanec g. Pišek, kateri je imel popoldne jako poudčen govor. Preč. g. kaplan Doberšek se je konečno vsem skupaj zahvalil Mladina Savinjska, naprej po poti poštenja in prave krščanske izobrazbe, ki te pripelje na vrhunec tvoje sreče.

Trezika.

Brežice. Za mladeniški shod 21. sept. je bilo v celem spodnjem Posavju veliko zanimanja; žal, da je neprestani dež mnogim skoro onemogočil udeležbo. Vendar pa je prišlo lepo število korajžnih fantov, zlasti iz Vidma in Rajhenburga. Le dosti domačih fantov se je odlikovalo s svojo odsotnostjo. V cerkvi je pridigoval č. g. kaplan Lashacher; na zborovanju pa, ki ga je otvoril domači kaplan g. Spindler in vodil mladenič Šetinc, je kot odposlanec S. K. S. Z. govoril g. dr. Veble o pomenu naše izobraževalne organizacije. Nato je nepričakovano nastopil tudi poslanec Pišek ter povedal fantom in možem veliko poučnega, pa bi ga bili radi še dalje poslušali. Govorili so še kat. akademik Marinček o verskem prepričanju in življenju, g. kaplan Gaberc o orlovstvu, mladenič Sever, ki je došel celo iz Budimpešte, ter mladeniča Vengušt in Vodušek iz Dramelj, do čim so nekateri govori in pozdravi radi pičlega časa morali celo izostati. Zborovalci so bili zelo navdušeni po prelepih govorih. Naj se to navdušenje po društvih širi zdaj še med druge fante, da bo naše Posavje dobilo kmalu drugačno podobo, kar zadeva organizacijo in društveno življenje. Po večernicah je bila gledališka predstava »Tri sestre«, ki se je prav posrečila ter vse zadovoljila.

Prirjene slavnosti in prireditve:

Kraj	dan	ime društva	prireditev
Marenberg	26. oktobra	Mladeniška zveza	mesečni shod
Sv. Križ na Mursk. p.	28. septembra	Mlad. b. dr. in Dekl. zv.	Konštantinova slavnost
Sv. Lovrenc nad Marib.	19. oktobra	Dekliška zveza	ustanovni shod
Petrovče	28. septembra	» »	mladinsko zborovanje
Sv. Trojica v Halozah	31. avgusta	» »	poučni shod
Šoštanj	8. oktobra	» »	božja pot in sestanek
Sv. Križ na Mursk. p.	2/2. 30./3. 20./4. 29./6. 10./8.	» »	poučni shodi
Dol pri Hrastniku	5. oktobra	Marijina družba	blagoslavljenje zastave

Napovedane prireditve:

Kraj	dan	ime društva	prireditev	opomba
Sv. Trojica v Hal.	9. nov.	Mladeniška zveza	poučni shod.	

Doma in po svetu.

Štajerski deželni zbor je postal zopet delazmožen. 10. oktobra so se pričele seje. Nemška večina je sprejela zahteve slovenskih poslancev in dala z vlado vred poroštvo, da se bodo izvršile. Med drugimi se izpolni že dolgo gojena želja po slovenski meščanski šoli, ki se bo otvorila v Žalcu s šolskim letom 1914-15. Vlada je prevzela za ustanovitev te šole glede denarne strani poroštvo. Ustanovila se bo slovenska gospodinjstva šola v Št. Juriju ob juž. žel. Sredstva dala bo država, a oskrbovala jo bo dežela. Kako lepa priložnost, da se bodo naše mladenke lahko temeljito izobrazile v umnem gospodinjstvu.

V državni zbornici bo predložen od vlade načrt za zvišanje števila rekrutov za armado, vojno mornarico in deželno brambo za 31.000 mož. Na armado jih pripade 16.500 mož, na vojno mornarico 1500, na avstrijsko deželno brambo 7300, na ogrsko 6000 mož.

Nemški cesar Viljem žali avstrijske Slované. Poljski listi poročajo, da je cesar Viljem povodom svojega zadnjega poseta v Šleziji, karvinskemu županu na njego-

vo izpoved, da je v karvinskem okraju le 1980 Nemcev proti 860 Čehom in 13 tisoč 500 Poljakov, odgovoril z besedami: „No, potem pa morate dobro udariti na-nje!“ Poljski listi zahtevajo radi tega od Poljskega kluba, naj stavi takoj v prvi seji poslanske zbornice vprašanje, če je dopustno, da tudi vladarji na avstrijskem ozemlju hujskajo Nemce na politična nasilstva proti Poljakom.

Dunajski krščanski socialci so izvojevali sijajno zmago. V II. dunajskem okraju je bila nadomestna volitev za mandat umorjenega socialnodemokratskega poslanca. Židje in socialni demokratje so napeli vse sile in posegli po vseh sredstvih, in vendar je zmagal krščanski sociallec dr. Mataja z lepo večino nad pol tisoč glasov.

Na Portugalskem grozi polom na vseh straneh in kaže jasno, kako hitro pride dežela na rob propada, če dobijo premoč brezverski prostozidarji.

Goreča ladja na morju. Na parniku „Vulturno“, ki je last paroplovne družbe „Uranium“, je dne 10. t. m. med vožnjo na širokem morju

izbruhnil požar. Parnik je vozil med Liverpoolom in New-Yorkom. Na parniku je bilo s posadko vred 659 oseb. Moštvo in potniki so se trudili, da bi vdušili ogenj, pa je bilo vse zaman. Poveljnik ladje je z brezžičnim brzojavom poklical na pomoč druge parnike, katerih je došlo zaporedoma 10. Toda izprva niso mogle pomagati, ker je razsajal strašen vihar, da se niso mogle približati goreči ladji, katere prednji del je bil ves v plamenu. Vsi rešilni čolni, ki so jih izpustili z „Vulturna“ v morje, so se razbili ob ladji, in ljudi, ki so se hoteli na njih rešiti, so zagreblji ljuťi valovi. Zato tudi druge ladje niso mogle priti na pomoč s čolni. Potniki na „Vulturnu“ so dobili rešilne pasove in so poskakali v vodo, kjer so jih potem polovile rešilne ladje. Še-le ponoči so se mogli parniki toliko približati, da so

mogli začeti z reševanjem ljudi. Ladja „Karmania“ je z metalci luči razsvetljevala morje, da so mogli iskati plavajoče ljudi, ki so klicali na pomoč. — Uradno poročilo pravi, da je rešenih 523 oseb, utonilo jih je pa 136. Med rešenimi je tudi kapitan (poveljnik) ladje, ki se je ves čas krepko držal.

Albanska vstaja je končana s popolnim porazom Albancev. Krivce strogo kaznujejo navadno s smrtjo.

Vodja Albancev, Boljetinac, je baje umrl. Bil je rojen Srb, ki pa je pozneje odpadnel od vere in postal mohamedan. Bil je ostuden ropar in kriv mnogih umorov. Od Turčije in tudi drugih držav je dobival podkupnine.

Prodiranje Srbov v albansko ozemlje je ustavljeno.

Srbija namerava ustanoviti katoliško škofijo v sedežem v Belgradu.

Drobtinice.

Protiavstrijske demonstracije v Rimu. Katoliški telovadci raznih narodov so se šli te dni poklonit sv. Očetu v Rim. Laški iramasoni so pa skočili pokoncu in so hoteli preprečiti vso slavnost. Najhujše se je godilo mali skupini avstrijskih telovadcev. Lahi so jih strahovito zasramovali. Udrli so nato pred avstrijskoposlanštvo in divje kričali: „Dol z Avstrijo! Živio Italijanski Trst! Policija demonstrantom ni bila kos; še-le poklicano vojaštvo je izpraznilo trg. Zaprli so 50 oseb. To so naši zavezniki!

Prvi kadlec na Nemškem je bil skoro gotovo tisti zamorec, ki ga je bil braniborški knez iz vojske ob Renu pripeljal v svojo domačijo. V neki vasi, kjer si je dal knez v kovačnici po-

praviti poškodovani voz, je vse drlo skupaj in zijalo v zamorca, ki je v svoji livreji mirno sedel zadaj. Slednjič mu postane dolgčas. Vzame iz žepa svojo kratko pipo, potolče ž njo, nabaše jo, stopi iz svojega sedeža v kovačnico, tam vzame žareče oglje iz ognja in ga položi v pipo, dene stvar med zobe in v strašno grozo okoli stoječih začne puhati iz ust in nosa oblake dima. Nek kmet se pa ojunači, stopi bliže, da bi videl stvar od blizu. Tu pa vzame dobrosrčni zamorec pipo iz ust in mu jo ponudi, pri tem se pa prijazno nasmeji in pokaže svoje bele zobe ter pravi: „Poskusite, je zelo dobro!“ Kmet pa odskoči kakor pred strupeno kačo in pravi prestrašen: „Ne, milostljivi gospod hudič, jaz ne žrem ognja!“

Slovenci! Naročite si „Naš Dom“.